

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

2012/2293(INI)

3.4.2013

STANOVISKO

Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť

pre Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

k sociálnemu bývaniu v Európskej únii
(2012/2293(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaneho o stanovisko: Mojca Kleva Kekuš

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť vyzýva Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- A. keďže právo na bývanie by malo byť v praxi chránené zárukou toho, aby občania a rodiny mali dôstojné bývanie, ktoré uspokojuje ich potreby a zabezpečuje ich blahobyť, súkromie a kvalitu života, čím pomáha dosiahnuť sociálnu spravodlivosť a súdržnosť a bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe;
- B. keďže článok 11 Medzinárodného paktu OSN o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach¹ uznáva „právo každého jednotlivca na primeranú životnú úroveň pre neho a jeho rodinu, zahrňujúce dostatočnú výživu, šatstvo, byt, a na neustále zlepšovanie životných podmienok. Zmluvné štáty podniknú zodpovedajúce kroky, aby zabezpečili uskutočnenie tohto práva, uznávajúc pre dosiahnutie tohto cieľa zásadnú dôležitosť medzinárodnej spolupráce založenej na slobodnom súhlase“;
- C. keďže politika sociálneho bývania je neoddeliteľnou súčasťou služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorej cieľom je pomôcť uspokojiť potreby v oblasti bývania, uľahčiť prístup k majetku, podporiť kvalitu životného priestoru, zlepšiť existujúci životný priestor a prispôbiť výdavky na bývanie rodinnej situácii a zdrojom nájomcov a zároveň im ponechať priestor pre úsilie;
- D. keďže sociálne bývanie by sa malo vyznačovať dobrým vzťahom medzi kvalitou a nákupnou cenou alebo nájomom, malo by umožňovať úspory energie a malo by sa nachádzať v prostredí, do ktorého patria zelené plochy a ktoré je vhodné pre rôzne generácie s prihliadnutím na osobitné potreby detí a starších osôb;
- E. keďže vynútiteľné právo na bývanie je základným právom každého človeka a podmienkou pre prístup do spoločnosti, súkromný život a rodinný život a schopnosť postarať sa o seba, odpočívať, nájsť si prácu, mať bankový účet alebo voliť vo voľbách; keďže bývanie je preto zásadné pre skutočné uplatňovanie všetkých ostatných základných práv;
- F. keďže v roku 2010 bolo chudobe a sociálnemu vylúčeniu vystavených 24,5 % žien;
- G. keďže ženy s nízkymi príjmami majú často vážne problémy s bývaním, a preto im hrozí väčšie riziko života v nebezpečnom a nezdravom prostredí;
- H. keďže rozdiel v odmeňovaní žien a mužov, a teda aj rozdiel v dôchodkoch žien a mužov, má významný dosah na kúpnu silu žien a hospodársku stabilitu a stále patrí medzi hlavné dôvody, prečo sa ženy v neskoršom období svojho života ocitajú pod hranicou chudoby;
- I. keďže v dôsledku finančnej a hospodárskej krízy a úsporných politík sa vyostřila nezamestnanosť, prehĺbila už beztak nevýhodná pracovná situácia určitej skupiny žien a zvýšila miera nezamestnanosti žien (najmä mladých žien a generácie vo veku nad 50 rokov), pričom pretrvávajúcou diskrimináciou na pracovnom trhu boli postihnuté najmä

¹ Rezolúcia Valného zhromaždenia OSN 2200 A (XXI), 16.12.1966

staršie ženy¹, v jej dôsledku sa rozšírili rady tých, ktorí potrebujú cenovo dostupnejšie bývanie a znemožnilo sa dosiahnuť väčší pokrok, pokiaľ ide o poskytovanie možností bývania znevýhodneným ženám; keďže ženy sa pre nízke príjmy a nezamestnanosť ťažšie dostanú k bankovým pôžičkám a financiám;

- J. keďže hospodárske problémy viedli k prijatiu úsporných opatrení, najmä vo verejnom sektore, pričom v mnohých členských štátoch je verejný sektor jedným zo sektorov, v ktorých prevládajú ženy, platy žien sa výrazne znížili, a preto stále viac žien patrí do najchudobnejších skupín obyvateľstva v Európskej únii;
- K. keďže dôsledky krízy sa prekrývajú s predchádzajúcou situáciou, v ktorej sú ženy často obeťami stereotypov a diskriminácie pri kúpe, ako aj prenájme nehnuteľností z dôvodu ich obmedzených finančných zdrojov a preto, lebo osamelé ženy a rodiny s deťmi, za ktoré sú zodpovedné dospelé osamelé ženy, sa často považujú za rizikovejších nájomcov alebo nespoľahlivé subjekty, pokiaľ ide o splátky a ukončenie nájmu z dôvodu presídlenia rodiny;
- L. keďže nedostatok cenovo dostupných a upravených sociálnych bytov postihuje v osobitnej miere slobodné matky, mladé rodiny, ženy vykonávajúce slabo platenú prácu, mladých ľudí na začiatku kariéry, migrantky, ľudí so zdravotným postihnutím, vdovy s nezaopatrenými deťmi, príslušníčky menšín, ženy, ktoré sú obeťami domáceho násillia, a starších ľudí, čo sa týka najmä starších žien s nízkym dôchodkom; keďže táto skupina je osobitne náchylná na bezdomovstvo a často sa sťahuje do podpriemerných bytových jednotiek na súkromnom trhu s nehnuteľnosťami, ktoré výrazne zvyšujú riziko zdravotných problémov; keďže táto skupina sa často snaží nájsť alternatívne riešenia prostredníctvom spoločného bývania s rodinou, priateľmi alebo známymi, čo bráni vykonaniu riadnej analýzy a transparentnému zdokumentovaniu ľudí bez domova;
- M. keďže bezdomovstvo sa často považuje za problém týkajúci sa väčšinou mužov; keďže však výskum ukázal, že typickou formou bezdomovstva žien je takzvané skryté bezdomovstvo; keďže stratégia žien, ktoré v snahe zabrániť tomu, aby skončili na ulici, bývajú u rodiny alebo priateľov, nie je v žiadnom prípade primeraným riešením;
- N. keďže hospodárska kríza a ceny na trhu s nehnuteľnosťami znižujú schopnosť žien rozviesť sa alebo ukončiť spolužitie, obmedzujú ich slobodu a robia ich ešte zraniteľnejšími voči domácemu násilliu na základe rodovej príslušnosti;
- 1. zdôrazňuje, že členské štáty by mali zvýšiť počet cenovo dostupných možností bývania a podporovať ženy pri dosahovaní finančnej nezávislosti, a to tak, že im poskytnú vhodnejšie podmienky, ktoré im pomôžu zosúladiť pracovný a rodinný život s ohľadom na ich naliehavé každodenné plány a úlohy; vyjadruje svoje obavy z odporúčaní pre jednotlivé členské štáty, ktorých cieľom je obmedziť sektor sociálneho bývania členských štátov, ako aj z reštriktívneho prístupu Komisie v oblasti politiky hospodárskej súťaže obmedzením oprávnenia sociálnych služieb všeobecného záujmu na sociálne bývanie len pre sociálne znevýhodnené osoby;

¹ Uznesenie Európskeho parlamentu z 13. septembra 2011 o situácii žien v pred dôchodkovom veku (P7_TA(2011)0360).

2. zdôrazňuje naliehavý nedostatok možností dôstojného bývania, ktoré by po úpravách vyhovovalo potrebám starších osôb a osôb so zdravotným postihnutím, konkrétne bývania, ktoré by im umožnilo žiť čo najdlhšie nezávisle;
3. zdôrazňuje význam systému na posudzovanie bývania z hľadiska zdravia a bezpečnosti (HHSRS), ktorý zabezpečuje posúdenie rizík bývania zo zdravotného hľadiska;
4. zdôrazňuje potrebu transparentnej bytovej politiky s cieľom zásadne prispieť k rodovej rovnosti;
5. pripomína, že v roku 2009 bolo sedemkrát viac slobodných matiek ako slobodných otcov; preto zastáva názor, že pokiaľ ide o pridelenie sociálnych bytov, by mali byť uprednostnené zraniteľné skupiny alebo jednotlivci, ako sú slobodní rodičia, mladé rodiny, početné rodiny, mladí ľudia na začiatku kariéry, migrantky, ľudia so zdravotným postihnutím a starší ľudia; poznamenáva, že hospodárska kríza mala na začiatku väčší vplyv na mužov ako ženy, ale s postupom krízy sa miera nezamestnanosti zvýšila viac medzi ženami než medzi mužmi;
6. zdôrazňuje, že hoci je nevyhnutná existencia sociálnych bytov, ktoré sú vhodné pre rôzne skupiny ľudí, ktorí potrebujú pomoc, rovnako dôležité je, aby tieto byty boli dostupné za primeraný nájom, pričom za primeraný nájom by sa mal považovať nájom nižší, ako sú ceny nájmu na trhu;
7. vyzýva členské štáty, aby spolupracovali so súkromným sektorom a investovali do sociálneho bývania, a tak zabránili sociálnej segregácii a zabezpečili stabilné a bezpečné prostredie najmä pre jednotlivcov a skupiny v zraniteľnej situácii, ako sú ženy vykonávajúce slabo odmeňovanú prácu, mladé rodiny, početné rodiny, rodiny osamelých rodičov, mladí ľudia na začiatku kariéry, migrantky, ľudia so zdravotným postihnutím, príslušníčky menšín a starší ľudia, najmä staršie ženy s nízkym dôchodkom;
8. vyzýva členské štáty, aby prevzali zodpovednosť za zaručenie práva na bývanie pre každého jednotlivca, najmä zavedením programov bývania pre chudobnejších občanov do praxe a zabezpečením stimulov na podporu bytov s regulovaným nájomom, výstavbou sociálnych nájomných bytov, podporou a financovaním programov vlastnej výstavby, podporou družstevného sektora, zavedením efektívnych úverových politík, ktoré nemajú špekulatívny charakter, a reguláciou trhu s prenájomom nešpekulatívneho charakteru;
9. zdôrazňuje, že rozličné aspekty bezdomovstva žien je potrebné riešiť v rámci celostného prístupu a mali by sa stať neoddeliteľnou súčasťou všetkých politických rámcov EÚ; nalieha na Komisiu a členské štáty, aby systematicky vykonávali hodnotenia vplyvu z rodového hľadiska, aby sledovali osobitnú situáciu a potreby bezdomovkýň s cieľom podporiť projekty asistovaného životného prostredia a výstavbu cenovo dostupných, upravených a energeticky úsporných bytov a aby do programov sociálneho bývania začlenili často vyčleňované rodiny strednej triedy, pretože v dôsledku hospodárskej krízy môžu byť v materiálnej núdzi, tak ako iné domácnosti;
10. s poľutovaním konštatuje, že ak sú obeť domáceho násillia finančne závislé od osoby, ktorá ich zneužíva, a preto nemajú možnosť hľadať si samostatné vhodné bývanie, často zostávajú v násilníckom prostredí; žiada preto, aby EÚ presadzovala rodovo citlivé

politiky, programy a financovanie, ktoré by zlepšili prístup obetí domáceho násillia k bezpečnému a cenovo dostupnému bývaniu, a vyzýva členské štáty, aby hľadali cenovo dostupné riešenia alternatívnych foriem núdzového a dočasného bývania a aby zvýšili počet útulkov a rehabilitačných centier pre obeť, ako aj iných súvisiacich sociálnych služieb ako integrovaných služieb pre rodiny (napr. centrá spravodlivosti pre rodiny);

11. vyzýva členské štáty, aby vypracovávali analýzu sociálneho vplyvu s dôrazom na rodové hľadisko a hľadisko týkajúce sa domácnosti ako súčasť všetkých politik a programov týkajúcich sa sociálneho bývania, pričom zohľadnia rodové rozdiely v príjmoch a finančných zdrojoch; zdôrazňuje, že všetky štatistické údaje sa musia rozdeliť podľa rodovej príslušnosti a typu domácnosti, a že je potrebný ďalší prieskum, aby sa zistilo, ako môže politika v oblasti bývania podporovať jednotlivcov a skupiny, ktoré sú v zraniteľnej situácii, ako sú ženy (pri zohľadnení mnohostrannej úlohy žien ako osamelých rodičov, opatrovateľov členov rodiny a osôb so zdravotným postihnutím), rodiny, mládež, osoby so zdravotným postihnutím a staršie osoby;
12. víta návrh¹ smernice o úverových zmluvách týkajúcich sa obytných nehnuteľností, ktorý predložila Komisia, a konštatuje, že mnohé rodiny s hypotékami sa stali obeťami protiprávneho zaistenia nehnuteľnosti; žiada prijatie mimoriadnych opatrení s cieľom zaručiť právo na bývanie v celej Európe; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili účinné riešenie dramatických sociálnych následkov vyst'ahovania obyvateľov;
- 13 konštatuje, že je potrebné, aby sa politiky a programy v oblasti bývania vypracovávali na základe konzultácií so ženami s nízkymi príjmami a z rôznych sociálnych prostredí s cieľom zistiť, ktoré politiky viac zodpovedajú potrebám žien.

¹ COM(2011) 142.

VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	20.3.2013
Výsledok záverečného hlasovania	+: 26 -: 0 0: 1
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Silvana Koch-Mehrin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Norica Nicolai, Angelika Niebler, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Raül Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Silvia Costa, Anne Delvaux, Mariya Gabriel, Mojca Kleva Kekuš, Katarína Neveďalová, Angelika Werthmann